

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Лазер А.А.

Науковий керівник – Наумов М.С., канд. екон. наук, доцент

Іноземні інвестиції – це всі види цінностей, що вкладаються безпосередньо іноземними інвесторами в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту. Саме активність інвестиційної діяльності країни визначає рівень розвитку національної економіки. За формальними ознаками Україна має бути привабливим об'єктом для іноземного інвестування, оскільки характеризується значним внутрішнім ринком, сільськогосподарським та промисловим потенціалом, різноманітними природними ресурсами, а також дешевою кваліфікованою робочою силою. Проте динаміка прямих іноземних інвестицій в економіці України свідчить про протилежне: після стрімкого падіння у 2014 році (53,704 млрд дол – станом на 1 січня 2014 року, 38,357 млрд дол – станом на 1 січня 2015 року) лише у 2017 році розпочалось помірне зростання (31,230 млрд дол – станом на 1 січня 2017 року, 31,606 млрд дол – станом на 1 січня 2018 року, 32,292 млрд дол – станом на 31 грудня 2018 року). Схожі тенденції мають місце і в Харківській області: стрімкий спад протягом 2014 року (з 2,132 млрд дол до 1,674 млрд дол) із подальшим падінням, яке лише у 2018 році змінилось зростанням (з 0,638 млрд дол до 0,666 млрд дол).

Мета роботи – на основі поєднання історичного та логічного методів аналізу, а також індукції та дедукції визначити чинники, які справляють як негативний, так і позитивний вплив на формування інвестиційного клімату в Харкові та Харківській області.

Інвестиційний клімат – це сукупність чинників економічного, політичного, правового та соціального характеру, які бере до уваги інвестор, ухвалюючи рішення щодо здійснення інвестицій. При оцінці інвестиційного клімату враховується політична і фінансова стабільність, рівень загальноекономічного розвитку країни, рівень розвитку ринкової та інвестиційної інфраструктури, ємність внутрішнього ринку, вартість робочої сили, купівельна спроможність населення, рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків.

Повільні темпи зростання іноземних інвестицій в Україні свідчать про наявність чинників, які негативно впливають на інвестиційний клімат у державі та створюють її негативний міжнародний імідж. Фахівці відносять до них політичну та економічну нестабільність, правову небезпеку та соціальну нестабільність. Політична нестабільність

включає зміну геополітичних пріоритетів, часту зміну влади, високий рівень корупції у владних структурах, відсутність стратегії розвитку держави з чіткими цілями та планом реалізації. Економічна нестабільність пов'язана з незбалансованим розвитком регіонів України, нестабільністю в економічному зростанні, невідповідністю задекларованих нормативних та законодавчих актів реальним діям органів влади, істотним фіскальним тиском, значним скороченням кількості представників малого та середнього бізнесу, загостренням питання захисту прав власності та інтелектуальних прав, скороченням обсягів виробництва на підприємствах, провідних галузей, істотним зниженням платоспроможного попиту населення, невирішеністю земельного питання, відсутністю ефективного власника, зношеністю основних фондів. Розглянуті несприятливі чинники розвитку інвестиційної діяльності притаманні й Харківській області.

Разом із тим, окремі показники області вигідно виділяють її серед інших регіонів країни. Так, Харків, на який у 2018 році припадало 63,9 % прямих інвестицій області, отримав найвищий інвестиційний рейтинг в Україні: рейтинг *invAA*, який означає відмінну інвестиційну привабливість. Серед чинників, які обґрунтовували рівень Рейтингу інвестиційної привабливості Харкова, наступні: природно-ресурсний потенціал (вдале географічне положення та природно-кліматичні умови надають можливості для інвестора), екологічний потенціал (місту притаманні екологічні проблеми, які істотно не обмежують ведення окремих видів бізнесу та проживання населення, а також лояльне екологічне законодавство та мінімальна кількість обмежень), управлінський потенціал та нормативна база (консолідація гілок місцевої влади, активні дії з підвищення якості системи управління, продовження активних дій в частині покращення інвестиційного клімату за відсутності істотних важелів надання пільг інвесторам), інфраструктурний потенціал (наявність усіх видів транспортного сполучення, високий ступінь розвитку інженерно-транспортної інфраструктури), економічна база (високі показники економічного розвитку за наявності потенціалу для подальшого зростання в ряді секторів економіки, збереження впливу на інвестиційну активність стадії економічного розвитку України та світу), фінансова база (вищий, ніж у інших містах України, розвиток фінансових інституцій, помірне боргове навантаження на місцевий бюджет за обмеженості можливості останнього приймати спільну участь у реалізації масштабних інвестиційних проєктів), соціальна база (гарна забезпеченість закладами охорони здоров'я, освіти та культури).